

การใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา Using words to create imaginary on the rear cover caption of “Phet Phra Uma” novel

นภาพร นวลสินชัยเจริญ¹ และ จิตตภา สารพัฒน์ ไซปัญญา²

Napaphorn Nuansinchaicharoen and Chittapa Sarapadnuek Chaipunya

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา จากหนังสือนวนิยายจำนวนทั้งสิ้น 48 เล่ม ผลการศึกษาค้นพบการใช้คำสร้างจินตภาพทั้งหมด 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) การใช้คำบอกสี 2) การใช้คำบอกแสง 3) การใช้คำบอกกลิ่น 4) การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวและ 5) การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึก โดยการใช้คำสร้างจินตภาพที่พบมากที่สุด คือ การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหว การใช้คำสร้างจินตภาพที่พบรองลงมา คือ การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึก และการใช้คำสร้างจินตภาพที่พบน้อยที่สุด คือ การใช้คำบอกกลิ่น

คำสำคัญ : การใช้คำ, จินตภาพ, คำโปรยปกหลัง

Abstract

A research about using words to create imaginary on the rear cover caption of “Phet Phra Uma” novel have a purpose to study the imaginary word used on the “Phet Phra Uma” back cover caption. In this study, from all of 48 books. It was found that five types of imaginary words were used as follows : (1) Color expression word (2) Light expression word (3) Scent expression word (4) Symptoms and Movements expression word and (5) Emotion and Feelings expression word. Altogether, the most and the second imaginary word that we found are Symptoms and Movement expression word and Emotion and Feelings expression word in order. On the other hand, The Scent expression word is the least imaginary word that we found.

Keywords: using words, Imaginary, rear cover caption

¹ บัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Master of Thai language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Assistant Professor Dr., Master of Thai language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

*Manuscript received May 25, 2022; revised July 19, 2022 and accepted September 16, 2022

บทนำ

วรรณกรรม หมายถึง งานประพันธ์หนังสือที่มีวรรณศิลป์ เกิดจากการสร้างสรรค์ผ่านจินตนาการของผู้ประพันธ์ โดยมีจุดมุ่งหมายได้หลายประการ เช่น เป็นสื่อเผยแพร่คำสอน เป็นสื่อบันทึกเหตุการณ์ เป็นแหล่งบันเทิงอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งจุดหมายดังกล่าวอาจไม่ได้สื่อสารออกมาให้ผู้อ่านทราบได้โดยตรง ผู้อ่านจะต้องอาศัยการคิด วิเคราะห์ และไตร่ตรองด้วยตัวเองประกอบด้วย โดยวรรณกรรมนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมบันเทิงคดีและวรรณกรรมสารคดี

วรรณกรรมบันเทิงคดี คือ วรรณกรรมที่แต่งขึ้นเพื่อมุ่งให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ แต่ก็มีการสอดแทรกประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ลงไปด้วย โดยแบ่งวรรณกรรมบันเทิงคดีได้ 3 ประเภท ได้แก่ เรื่องสั้น นวนิยาย และบทละครพูด (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2539) โดยวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภตนวนิยายนั้นได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นวรรณกรรมที่มีความยาวของเรื่อง จำนวนตัวละคร และจำนวนเหตุการณ์ได้ไม่จำกัด ทั้งยังสามารถมีแนวคิดได้หลากหลายประเด็นในเรื่องเดียว ทำให้เนื้อเรื่องมีความสนุกสนาน เมื่อผู้อ่านได้อ่านแล้วจึงเกิดความสนใจและอยากติดตามเรื่องราวนั้น ๆ ให้จบ ซึ่งนวนิยายแนวผจญภัยถือว่าเป็นนวนิยายอีกประเภทหนึ่งที่มีความหลากหลายและหลากหลายกรรมกันอยู่ในเรื่องเดียวได้อย่างลงตัว

นวนิยายแนวผจญภัยเป็นนวนิยายที่เกี่ยวกับการผจญภัย การต่อสู้ของตัวละครหลัก การเผชิญกับเหตุการณ์และโชคชะตาต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้ความสามารถ ฝีมือ และปฏิภาณไหวพริบของตัวละครเอกในการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งนี้เหตุการณ์และอุปสรรคที่ตัวละครจะต้องเผชิญนั้น ไม่ได้มีเพียงเหตุการณ์ปกติทั่วไปที่เกิดจากมนุษย์ แต่อาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากมนุษย์หรือปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติก็ได้ หรืออาจจะเกิดจากปัญหาภาวะทางจิตใจของตัวละครเอกเองที่ทำให้เกิดความสับสน ลังเล หรือไม่แน่ใจกับสิ่งที่ตนคิด ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาภาวะทางจิตใจขึ้น คือ ตัวละครเพศหญิง เพราะตัวละครเอกของนวนิยายแนวผจญภัยส่วนมากมักจะเป็นตัวละครเพศชาย แต่สุดท้ายก็สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ไปสู่จุดจบของเรื่องที่เป็นไปในทิศทางที่ดีได้ (เอกิง พันธุ์เถกิงอมร, 2541) โดยนวนิยายแนวผจญภัยของไทยที่ได้รับความนิยมมากเรื่องหนึ่ง คือ นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา

นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา ประพันธ์โดยนายถวัลย์ วิเศษสุวรรณภูมิ นามปากกาพนมเทียน เป็นนวนิยายแนวผจญภัยที่มีความยาวมากที่สุดในประเทศไทย มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการออกเดินทางติดตามบุคคลสูญหายและค้นหาขุมทรัพย์เพชรพระอุมา นวนิยายเรื่องนี้ใช้ระยะเวลาในการประพันธ์กว่า 25 ปี เริ่มแรกมีการตีพิมพ์เป็นตอน ๆ ลงในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ต่อมาเมื่อได้รับความนิยมมากขึ้น จึงมีการปรับเปลี่ยนจากเดิมตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์เป็นตีพิมพ์ลงในหนังสือรายวัน และรวบรวมมาตีพิมพ์ในรูปแบบเล่มหนังสือในที่สุด มีจำนวนหนังสือทั้งหมด 48 เล่ม แบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาคแรก จำนวน 24 เล่ม และ ภาคสมบูรณ์ จำนวน 24 เล่ม ซึ่งในปัจจุบันมีการตีพิมพ์ซ้ำนวนิยายเรื่องนี้ไม่น้อยกว่า 5 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าแม้เรื่องจะมีความยาวเป็นอย่างมาก แต่ก็ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเช่นกัน เพราะเป็นนวนิยายที่มีเนื้อเรื่องสนุกสนาน ลุ้นระทึก ชวนให้ผู้อ่านติดตามเรื่องราวการผจญภัยของตัวละคร ประกอบกับมีภาษา

ที่ช่วยสร้างจินตภาพให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งพบทั้งในบางตอนของเนื้อเรื่องและพบในคำโปรยปกหลังของนวนิยายอีกด้วย

นอกจากเนื้อเรื่องในเล่มที่สนุกสนานชวนติดตามแล้ว คำโปรยปกหลังของนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา ก็มีความโดดเด่นน่าสนใจเช่นกัน โดยเนื้อหาในคำโปรยปกหลังของนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมานั้น มักจะเป็นรูปวาดตัวละครในเหตุการณ์ต่าง ๆ และเรื่องย่อพอสังเขปของเรื่องราวในเล่มนั้น ๆ และถึงแม้จะเป็นเพียงเรื่องย่อสั้น ๆ แต่ก็ปรากฏการใช้ภาษาที่โดดเด่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะภาษาสร้างจินตภาพ เช่น “งาสีเหลืองจัดทอดลงมาเกือบจะลงดิน” “มือถือไรเฟิลเดินจุด ๆ ราวกับตามควายหายอยู่ในดงทึบ” เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับจินตภาพหรือภาษาจินตภาพ เช่น รัชดา เสพมงคลเลิศ (2539) ศึกษา “จินตภาพในนิทานประโลมโลกท้องถิ่นภาคใต้” ดลฤทัย ขาวดีเดช (2540) ศึกษา “ภาษาจินตภาพในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ” สุวัฒนา วรรณรังษี (2540) ศึกษา “ภาษาในวรรณกรรมของ สุวรรณี สุคนธา : ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับจินตภาพ” เบญจวรรณ ขุนฤทธิ์ (2546) ศึกษา “วิเคราะห์จินตภาพในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลของกฤษฎา อโศกสิน” และวรรณพร พงษ์เพ็ง (2547) ศึกษา “ภาษาจินตภาพในเรื่องไกลบ้าน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

งานวิจัยที่ศึกษาจินตภาพดังกล่าวข้างต้นใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการวิเคราะห์ เช่น ข้อมูลจากนิทานท้องถิ่น เรื่องสั้น วรรณกรรมร้อยแก้วประเภทนวนิยาย รวมทั้งวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทจดหมาย ซึ่งได้แก่ พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน ผลการศึกษาจินตภาพในงานวิจัยที่กล่าวมานี้ ทำให้ทราบว่าจินตภาพนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในความคิดที่ชัดเจนลึกซึ้งและเกิดอารมณ์สะท้อนใจแล้ว ยังเป็นการแสดงความสามารถเชิงวรรณศิลป์ของกวีหรือผู้ประพันธ์ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้จินตภาพยังส่งผลให้สารสำคัญที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อมายังผู้อ่านมีความโดดเด่นและเข้มข้นด้วยพลังความคิดผ่านความงดงามแห่งวรรณศิลป์อีกด้วย ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำโปรยปกหลังหนังสือ พบว่า กษมา ศิธราชู (2553) ได้ “วิเคราะห์การใช้ภาษาและเนื้อหาในคำโปรยปกหลังหนังสือวรรณกรรมบันเทิง” โดยวิเคราะห์การใช้ภาษาในคำโปรยปกหลังหนังสือวรรณกรรมบันเทิงและวิเคราะห์เนื้อหาในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายวรรณกรรมบันเทิง จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามีการใช้คำที่หลากหลายประเภท เช่น การใช้คำสัมผัส การซ้ำคำ การใช้คำจากต่างประเทศ การใช้คำในบริบทที่ต่างจากปกติ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความสามารถในด้านการสรรคำของผู้ประพันธ์ได้เป็นอย่างดี

จากเนื้อเรื่องในเล่มที่สนุกสนานชวนติดตาม รวมถึงคำโปรยปกหลังของนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา ที่มีความโดดเด่นด้านการใช้ภาษาสร้างจินตภาพดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นว่า ยังไม่มีผู้ใดศึกษาการใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยาย โดยเฉพาะนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา เพื่อทำให้ทราบลักษณะการใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา ตลอดจนเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการใช้ภาษาสร้างจินตภาพอีกด้วย

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. สืบหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจินตภาพ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพพจน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาสร้างจินตภาพและการใช้ภาษาในคำโปรยปกหลัง
2. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำสร้างจินตภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตการศึกษา รวมทั้งรวบรวมคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาทั้งหมด 48 เล่ม
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาตามศึกษาตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดไว้
4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบการใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้คำบอกสี

การใช้คำบอกสีเพื่อสร้างจินตภาพพบได้หลายลักษณะ เช่น การใช้คำขยายเพื่อบอกลักษณะของสีต่าง ๆ คำบอกสีอวัยวะ คำบอกสีซึ่งเป็นคำนามเพื่อระบุสี คำบอกสีสองสีที่ตัดกันมาเข้าคู่กัน รวมทั้งคำบอกสีจำนวนสองสีขึ้นไปในสิ่ง ๆ เดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 การใช้คำขยายบอกสีแดง เช่น คำว่า “กำ” ในประโยค “นัยน์ตาทั้งคู่แดงกำ แวววาวเหมือนทับทิม มีขนปุกปุยเป็นสีเทาไปหมดทั้งตัว!” (จอมพิศมัยมณเฑียร เล่มที่ 3) คำว่า แดงกำ ให้ความหมายว่า สีแดงเข้ม ใช้ในการบรรยายให้เห็นสีดวงตาของแมงมุมยักษ์ว่ามีสีแดงเข้มคล้ายสีอัญมณีทับทิม

1.2 การใช้คำขยายบอกสีดำ เช่น คำว่า “มืด” ในประโยค “เงาอันดำมืดเป็นรูปปีกที่แผ่กว้างก็ถลันเข้าถึงตัว” (จอมพิศมัยมณเฑียร เล่มที่ 4) คำว่า ดำมืด ให้ความหมายว่า สีดำที่เกิดจากการขาดแสงสว่าง ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของค้างคาวยักษ์ที่ปรากฏตัวต่อหน้ารพีพันธุ์ในลักษณะย้อนแสง ทำให้เห็นเป็นภาพเงาดำมืด มองไม่เห็นรายละเอียดอื่นใดนอกจากปีกที่กางออกกว้าง

1.3 การใช้คำขยายบอกสีขาว เช่น คำว่า “วอก” ในประโยค “ผิวกายเขียวคล้ำเหมือนปกคลุมไปด้วยตะไคร่น้ำ ทาหน้าขาววอก” (คงมรรณ เล่มที่ 3) คำว่า ขาววอก ให้ความหมายว่า สีขาวที่ขาวจนเกินไป ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของนางเขียวที่ทาใบหน้าที่ตนเองจนขาวมาก ๆ

1.4 การใช้คำขยายบอกสีเหลือง เช่น คำว่า “จัด” ในประโยค “งาสีเหลืองจัด ทอดลงมาเกือบจะลงดิน” (ไพรมหาภาพ เล่มที่ 2) คำว่า เหลืองจัด ให้ความหมายว่า สีเหลืองที่เหลืองมากเกินไป ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของพญาช้างที่มีงาสีเหลืองมาก ๆ บ่งบอกถึงอายุของพญาช้างที่มากและการผ่านประสบการณ์ที่โชกโชน

1.5 การใช้คำขยายบอกสีอ่อน เช่น คำว่า “เรื่อ” ในประโยค “ประทุมถันแต่งตั้งชูชันงามสะพรั่งเกลี้ยงเกลาประดุจสลักเสลาด้วยงาช้าง และมีปลายยอดเป็นสีชมพูเรื่อ” (อาถรรพณ์พินทรานคร เล่มที่ 1) คำว่าชมพูเรื่อ ให้ความหมายว่า สีชมพูอ่อน ๆ ใช้ในบรรยายให้เห็นภาพของหน้าอกเปลือยเปล่าของนางพันทุมวดี โดยที่ส่วนยอดพระถันมีสีชมพูอ่อน ๆ

1.6 การใช้คำบอกสีอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เช่น คำว่า “ทอง” ในประโยค “ใช้! มาเรีย ฮอฟมัน แม่สาวผมทองอย่างแน่นอน” (ดงมรรณะ เล่มที่ 4) คำว่า ทอง เป็นคำที่ใช้เรียกสิ่งที่มีสีเหลือง ๆ อย่างสีทอง ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของหญิงสาวที่มีเส้นผมสีทอง

1.7 การใช้คำบอกสีซึ่งเป็นคำนามเพื่อระบุสี เช่น คำว่า “ฟาง” ในประโยค “เงาที่กระทบแสงแดดที่สาดส่องแ่งหินลงมาแลเห็นชั่วแวบเดียวว่าเป็นสีเหลืองฟาง” (อาถรรพณ์พินทรานคร เล่มที่ 2) คำว่า เหลืองฟาง ให้ความหมายว่า สีเหลืองอย่างฟาง ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเสื้อเขียวดาบที่มีสีขนเป็นสีเหลืองคล้ายฟางตลอดทั่วทั้งตัว

1.8 การใช้คำบอกสีสองสีที่ตัดกันมาเข้าคู่กัน เช่น คำว่า “เขียวคล้า-ขาววอก” ในประโยค “ผิวกายเขียวคล้าเหมือนปกคลุมไปด้วยตะไคร่น้ำ ทาหน้าขาววอก” (ดงมรรณะ เล่มที่ 3) คำว่า เขียวคล้า ให้ความหมายว่า สีเขียวที่ค่อนข้างดำ ส่วนคำว่า ขาววอก ให้ความหมายว่า สีขาวที่ขาวจนเกินไป เมื่อคำบอกสีทั้งสองมาปรากฏร่วมกันในสิ่งเดียวกัน ทำให้เกิดการตัดกันของสีในลักษณะที่ส่งเสริมสีใดสีหนึ่งอย่างชัดเจน คือ สีเขียวคล้าส่งเสริมสีขาววอก ทำให้สีขาวมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของสาวเขียวที่ทั่วทั้งร่างกายมีสีเขียวค่อนข้างไปทางสีดำ แต่บริเวณใบหน้ากลับมีสีขาวล้วน ทำให้ใบหน้ามีความโดดเด่น

1.9 การใช้คำบอกสีจำนวนสองสีขึ้นไปในสิ่ง ๆ เดียวกันหรือประเภทเดียวกัน เช่น คำว่า “แดง-เหลือง-เขียว” ในประโยค “ข้อปักษาสวรรค์ อันมีกลีบแข็ง สีแดงเข้ม สลับเหลืองและเขียวอยู่ในตัวเอง” (มงกุฎไพร เล่มที่ 4) สีทั้งสามสีใช้ในการบรรยายให้เห็นสีของดอกไม้ คือ ดอกปักษาสวรรค์ ว่ามีสีแดง สีเหลือง และสีเขียวปรากฏอยู่ในดอกเดียวกัน ทำให้รู้สึกได้ถึงความสดชื่น สดใส การแสดงความยินดีต่อการประสบความสำเร็จ และการเริ่มต้นใหม่ของเรื่องราวดี ๆ ที่จะเกิดขึ้น

2. การใช้คำบอกแสง

การใช้คำบอกแสงเพื่อสร้างจินตภาพที่พบ มี 2 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำบอกแสงสว่างเจิดจ้า และการใช้คำบอกแสงหม่นหรือมืด ซึ่งการใช้คำบอกสีทั้งสองลักษณะสามารถแบ่งย่อยได้อีก ดังนี้

2.1 การใช้คำบอกแสงสว่างเจิดจ้า แบ่งได้ทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่

2.1.1 การใช้คำบอกแสงสว่างเจิดจ้าจากสิ่งมีชีวิต เช่น คำว่า “วาวจ้า” ในประโยค “ปารอบด้านคู่มืดมืดไปหมด เห็นวาวจ้ำอยู่เฉพาะดวงตาสองคู่เท่านั้น” (ไพรมหากาพ เล่มที่ 4) คำว่า วาวจ้ำ ให้ความหมายว่า มีแสงเรืองจ้ากลิ้งกลอกอยู่ข้างใน ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของดวงตาของเสือโคร่งที่มีแสงตกกระทบจากแสงจันทร์ ทำให้ดวงตามีแสงวิบวับระยิบระยับ เห็นเด่นชัดในความมืด

2.1.2 การใช้คำบอกแสงสว่างเจิดจ้าจากวัตถุ เช่น คำว่า “แพรวพราววาววับ” ในประโยค “มงกุฎที่ประดับด้วยแก้วแก้ว สว่างวาว ทับทรวง ทองกร ชำมรงค์ ปลอกแห แพรวพราววาววับไปหมด” (อาถรรพณ์ทรานคร เล่มที่ 1) คำว่า แพรวพราววาววับ ให้ความหมายว่า มีประกายแวววาววับ ๆ วาบ ๆ ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของแสงที่สะท้อนออกมาจากเครื่องประดับของนางพันธุมาลี ซึ่งทำจากเพชร พลอย ทอง และอัญมณีล้ำค่าต่าง ๆ

2.1.3 การใช้คำบอกแสงสว่างเจิดจ้าจากธรรมชาติ เช่น คำว่า “สาดส่อง” ในประโยค “เงาที่กระทบแสงแดดที่สาดส่องเงาเห็นลงมาเงาเห็นชั่วแวบเดียวว่าเป็นสีเหลืองฟาง” (อาถรรพณ์ทรานคร เล่มที่ 2) คำว่า สาดส่อง ให้ความหมายว่า ฉายแสงส่องเข้ามา ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของแสงแดดที่ฉายลงมากระทบกับร่างของเสือเขียวคาบเพียงชั่วครู่

2.2 การใช้บอกแสงหม่นหรือมืด แบ่งได้ทั้งหมด 2 ลักษณะ ได้แก่

2.2.1 การใช้คำบอกแสงหม่นหรือมืดจากการกระทำของสิ่งมีชีวิต เช่น คำว่า “ราง ๆ” ในประโยค “เงาราง ๆ ที่นั่งเกาะไหวอยู่นั้น ทรวดทรงน่าจะเป็นมนุษย์!” (ดงมรณะ เล่มที่ 1) คำว่า ราง ๆ ให้ความหมายว่า ไม่กระจ่าง ไม่ชัดเจน ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเงามืดในเวลากลางคืนที่มองเห็นได้ไม่ชัดคั่นก แต่ดูรูปร่างแล้วคือมนุษย์

2.2.2 การใช้คำบอกแสงหม่นหรือมืดจากธรรมชาติ เช่น คำว่า “ทึบ” ในประโยค “มือถือไรเฟิลดินงูด ๆ ราวกับตามควายหายอยู่ในดงทึบ” (จอมพราน เล่มที่ 2) คำว่า ทึบ ให้ความหมายว่า หนาแน่น ไม่โปร่ง มีลมอากาศหรือแสงสว่างเข้าออกได้ไม่เพียงพอ ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของป่าที่มีต้นไม้ขึ้นอย่างหนาแน่นที่แสงหรืออากาศผ่านเข้าออกได้อย่างยากลำบาก

3. การใช้คำบอกกลิ่น

คำบอกกลิ่นที่สร้างจินตภาพมี 2 ลักษณะ ได้แก่ คำบอกกลิ่นเพื่อบอกลักษณะของกลิ่นและการใช้คำบอกกลิ่นตัว ดังนี้

3.1 การใช้คำบอกกลิ่นเพื่อบอกลักษณะของกลิ่น เช่น คำว่า “บริสุทธิ์” ในประโยค “หล่อนหยุดยืนสูดลมหายใจบริสุทธิ์ยามเช้า แล้วควักบุหรี่ออกมาสูบซ้ำ ๆ” (จิตรางคนางค์ เล่มที่ 3) คำว่า บริสุทธิ์ ให้ความหมายว่า ไม่มีอะไรเจือปน ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของบรรยากาศยามเช้าที่มีอากาศสดชื่นปลอดโปร่ง ไม่มีกลิ่นอื่นใดมาประสม

3.2 การใช้คำบอกกลิ่นตัว เช่น คำว่า “กลิ่นเขา” ในประโยค “พวกมันรู้จักหน้าและจำกลิ่นเขาได้ทุกตัว เขาคือ ‘เจ้าป่า’ อย่างแท้จริง” (จอมพราน เล่มที่ 1) คำว่า เขา ในที่นี้หมายถึง รพินทร์ ไพรวลัยพรานหนุ่มที่เป็นมัคคุเทศก์ให้กับคณะเดินทาง เขาเป็นคนที่มีความชำนาญในการเดินป่าแห่งนี้มาก รู้จักทุกซอกทุกมุมของผืนป่า คำว่า กลิ่นเขา จึงเป็นการเปรียบให้เห็นว่ารพินทร์เดินป่าบ่อยและชำนาญในผืนป่านั้นมาก จนสัตว์ในป่าทุกตัวจำกลิ่นตัวของเขาได้ดี ซึ่งเป็นกลิ่นเฉพาะตัวในแบบของเพศชายโดยเฉพาะ

4. การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหว

การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหว พบคำแสดงอาการและการเคลื่อนไหวในลักษณะและทิศทางที่ต่างกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวไปด้านหน้าหรือเข้าประชิดอย่างรวดเร็ว แบ่งได้ทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่

4.1.1 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวไปด้านหน้าหรือเข้าประชิดอย่างรวดเร็วที่เกิดจากสัตว์ เช่น คำว่า “กระโจน” ในประโยค “เจ้าสัตว์ร้ายคำรามสนั่น กระโจนข้ามศีรษะของเขาเลยไปอย่างหวุดหวิด” (อาถรรพณ์ทรานคร เล่มที่ 2) คำว่า กระโจน ให้ความหมายว่า พุ่งตัวลงไปโดยเร็ว กระโดดไปโดยเร็ว ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเสือเขี้ยวคาบที่พุ่งตัวกระโดดข้ามหัวไชยันต์ไปด้วยความเร็ว

4.1.2 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวไปด้านหน้าหรือเข้าประชิดอย่างรวดเร็วที่เกิดกับสิ่งของ เช่น คำว่า “เล่น” ในประโยค “แต่ในพื้นที่โล่งแลเห็นท้องฟ้าครอบเป็นกระเพาะคว่ำอยู่รอบตัว ประหนึ่งเรือที่เล่นอยู่ในห้วงมหาสมุทรเช่นนี้” (ปาโลกล้านปี เล่มที่ 3) คำว่า เล่น ให้ความหมายว่า เคลื่อนไปด้วยเครื่องยนต์หรือแรงลม ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเรือที่เคลื่อนที่ไปข้างหน้าในมหาสมุทร

4.1.3 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวไปด้านหน้าหรือเข้าประชิดอย่างรวดเร็วที่เกิดกับมนุษย์ เช่น คำว่า “เดินจุด ๆ” ในประโยค “มือถือไรเฟิลเดินจุด ๆ ราวกับตามควายหายอยู่ในดงทึบ” (จอมพราน เล่มที่ 2) คำว่า เดินจุด ๆ ให้ความหมายว่า อาการก้มหน้าก้มตาและเคลื่อนที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างตั้งอกตั้งใจ ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของรพินทร์ที่ก้าวขาเข้าไปด้านหน้า สายตามองเพียงเส้นทางด้านหน้าเพื่อทำหน้าที่นำทางในป่าอย่างตั้งอกตั้งใจ

4.2 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวไปด้านหลัง เช่น คำว่า “หงายหลังตั้ง” ในประโยค “อดีตนายทหารปืนใหญ่ร้องควาคั่นออกไปสุดเสียง ไม่เจตนาอะไรทั้งนั้น นอกจากความตกใจแล้วหงายหลังตั้ง” (อาถรรพณ์ทรานคร เล่มที่ 2) คำว่า หงายหลังตั้ง ให้ความหมายว่า อาการที่พลิกเอาด้านหน้าขึ้นโดยด้านหลังกระทบพื้นแข็งจนเกิดเสียงดัง ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของไชยันต์ที่ถอยหลังและล้มลงกระทบพื้นจนเกิดเสียงดังดัง

4.3 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวขึ้นที่สูง เช่น คำว่า “พวยพุ่ง” ในประโยค “จับพลัน ลักษณะของรัศมีประหลาดก็ม้วนเป็นเกลียวเส้นดิ่ง เหมือนไฟที่พวยพุ่งขึ้นมาจากพื้นดิน” (นาทเทวี เล่มที่ 3) คำว่า พวยพุ่ง ให้ความหมายว่า พุ่งเป็นลำออกไปโดยเร็ว ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของลำแสงที่พุ่งขึ้นมาจากดินอย่างรวดเร็ว

4.4 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวจากสูงลงต่ำ เช่น คำว่า “ทรุดตัว” ในประโยค “ที่พูรากไม้ใหญ่ อันมีรอยแกะสลักไว้เป็นตัวอักษร ดารินทรุดตัวลงนั่งบังไว้เสียเพื่อไม่ให้คนอื่น ๆ เห็น”

(ไฉ่จาง เล่มที่ 4) คำว่า ทรุดตัว ให้ความหมายว่า ลดตัวลง ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของคารินที่กำลังลดตัวลงนั่งข้าง ๆ ต้นไม้เพื่ออ่านรอยแกะสลัก

4.5 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ เช่น คำว่า “งุ่มง่าม” ในประโยค “และจากอาการคันรบกวนกับเสียงนั่นเอง ดูเหมือนจะเป็นการเรียกเร่งให้เจ้าของสายใยที่ขึงไว้ เคลื่อนตัวงุ่มง่ามจากหินผาฝั่งตรงข้าม ใต้สายใยตรงเข้ามาที่เหยื่อเร็วขึ้นอีก” (จอมพิศมัย มนต์ชัย เล่มที่ 3) คำว่า งุ่มง่าม ให้ความหมายว่า ชักช้า ไม่คล่องแคล่ว ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของแมงมุมยักษ์ที่เคลื่อนตัวอย่างช้า ๆ ไม่คล่องแคล่ว

4.6 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวไปมา เช่น คำว่า “คิ่นรนอยู่ไหว ๆ” ในประโยค “เสียงกรีดอย่างสุดเสียง ดังมาจากร่างอันคิ่นรนอยู่ไหว ๆ นั้น” (จอมพิศมัย มนต์ชัย เล่มที่ 3) คำว่า คิ่นรนอยู่ไหว ๆ ให้ความหมายว่า อาการเคลื่อนไหวไปมาเพื่อให้พ้นจากความทุกข์ทรมาน ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของคารินที่กำลังเคลื่อนไหวไปมาเพื่อให้หลุดพ้นจากสายใยแมงมุม

4.7 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวกระทบกัน เช่น คำว่า “ตบมือ” ในประโยค “มนุษย์หรืออะไรชนิดหนึ่งที่นั่งคร่อมมาบนหลังของมัน ตบมือครั้งหนึ่ง แล้วแขนงขึ้นมายังคาบ... ตำแหน่งที่หล่อนและรพินทร์นั่งอยู่” (ไพรมหาภาพ เล่มที่ 4) คำว่า ตบมือ ให้ความหมายว่า เอาฝ่ามือตีกันให้เกิดเสียงเพื่อทำให้เกิดจังหวะ ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของคารินร่างแปลงที่เอาฝ่ามือทั้งสองข้างตีกันเพื่อให้เกิดเสียงหนึ่งครั้ง

4.8 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวออกแรงดึงเข้าหรือนำมารวมกัน เช่น คำว่า “ม้วน” ในประโยค “ฉับพลัน ลักษณะของรัศมีประหลาดก็ม้วนเป็นเกลียวเส้นดิ่ง” (นาคเทวี เล่มที่ 3) คำว่า ม้วน ให้ความหมายว่า หมุนพันเข้าไปให้มีลักษณะกลมอย่างรูปทรงกระบอก ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของลำแสงหลาย ๆ สีที่หมุนพันเป็นเกลียวคล้ายไฟพุ่งขึ้นมาจากพื้นดิน

4.9 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวออกแรงดันออกหรือทำให้แยกออกจากกัน เช่น คำว่า “กางแผ่” ในประโยค “แต่ละปีกที่กางแผ่ออกไปนั้น ยาวเหยียดรวม 20 ฟุต จะงอยปากอันแหลมคมยาวเป็นวา” (ปาโลกล้านปี เล่มที่ 1) คำว่า กางแผ่ ให้ความหมายว่า อาการเหยียดออกไปให้กว้างกว่าเดิม ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเทอโรซอร์ที่กำลังเหยียดปีกออก

4.10 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวเปลี่ยนทิศทาง เช่น คำว่า “เฉ” ในประโยค “เงชายเริ่มเดินหลีกเบี่ยงลงริมทาง เลออกนอกเส้นด่าน ปะปนไปกับฝูงที่เดินขนานที่ละน้อย และเริ่มไถลแยกห่างออกไปเป็นลำดับ” (ปาโลกล้านปี เล่มที่ 2) คำว่า เฉ ให้ความหมายว่า เบี่ยงหรือเบนออกไปไม่ตรงเส้นแนว ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเงชายที่เปลี่ยนทิศทางการเดินจากเดินตรงไปด้านหน้าเป็นเดินเบี่ยงออกมาด้านข้างแทน

4.11 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวกลางอากาศ เช่น คำว่า “เลื่อนลอย” ในประโยค “ผากอนาคตไว้กับหมู่เมฆอันเลื่อนลอย” (เงชายจอมจักรา เล่มที่ 3) คำว่า เลื่อนลอย ให้ความหมาย

ว่า ไม่คงที่ ไม่แน่นอน ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของก้อนเมฆที่เคลื่อนที่อยู่บนท้องฟ้าอย่างไม่คงที่ ไม่แน่นอน

4.12 การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหวโดยใช้คำนามเพื่อระบุการเคลื่อนไหว เช่น คำว่า “วันทยาหัตถ์” ในประโยค “รพินทร์ ไพรวลัย บัดนี้ก็น้ำตาซึม เขาพิจารณาอยู่นาน ท่ามกลางความเงียบ สงัดนั้น แล้วบรรจงหย่อนลงกระเป๋าสีเสื้อ ชิดเท้าตรง วันทยาหัตถ์อีกครั้ง” (เงาขอมจกกรา เล่มที่ 4) คำว่า วันทยาหัตถ์ หรือ วันทยหัตถ์ ให้ความหมายว่า ท่าเคารพด้วยมือของทหาร ดำรง ลูกเสือ เป็นต้น ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของรพินทร์ที่เคลื่อนไหวโดยการยกมือขวาขึ้นทำท่าทำความเคารพแก่ยศรัยเงา

5. การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึก

การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกที่ทำให้เกิดจินตภาพ พบในลักษณะที่ต่างกันไป ดังนี้

5.1 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกเศร้า เหงา ว้าเหว่ สิ้นหวัง เช่น คำว่า “รันทคว้าเหว่” ในประโยค “ฝ่ายหนึ่งล่วงหน้าไปก่อน อีกฝ่ายหนึ่งติดตามค้นหา มีแต่ความถวิลหาอาวรณ์ซึ่งกัน และกัน...ความเจ็บปวด...รันทคว้าเหว่...สิ้นหวัง!” (มงกุฎไพร เล่มที่ 4) คำว่า รันทคว้าเหว่ ให้ความหมายว่า ความรู้สึกอ้างว้างจนจิตใจหวนไหวด้วยความเศร้า ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของรพินทร์ดำรินที่พลัดพรากจากกัน ทำให้ทั้งคู่รู้สึกเศร้า หวนไหว และเกิดความอ้างว้างในจิตใจของทั้งคู่

5.2 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกเจ็บปวด ทุกข์ ทรมาน เช่น คำว่า “โอดโอย” ในประโยค “เสียงร้องโอดโอยของผู้ต้องคมอาวุธ เสียงพละเพลิงที่โหมฮือลุกไหม้ผาผลาญ” (แต่ปางบรรพ์ เล่มที่ 1) คำว่า โอดโอย ให้ความหมายว่า ร้องเพราะความเจ็บปวด ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของคนที่ยังออกมาด้วยความเจ็บปวดจากการถูกทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธมีคม

5.3 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกตกใจ ตกตะลึง เช่น คำว่า “ตวาดลั่น” ในประโยค “อดีตนายทหารปืนใหญ่ร้องตวาดลั่นออกไปสุดเสียง ไม่เจตนาอะไรทั้งนั้น นอกจากความตกใจ และหงายหลังตั้ง” (อาถรรพณ์ทรานคร เล่มที่ 2) คำว่า ตวาดลั่น ให้ความหมายว่า เสียงที่เผดออกมาดังมาก ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของไชยยันต์ที่เผดเสียงออกมาดังมากด้วยความตกใจที่ถูกเสือเขียวคาบโจมตี

5.4 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกหวนไหว หวาดกลัว ระแวงระวัง เช่น คำว่า “สะพริงกลัวหวาดสยอง” ในประโยค “บัดนี้...ดวงตาของเจ้านกตัวหนึ่งหันมาเห็นเขาเข้าพอดี! คนที่ตกนรก อบายภูมิ และต้องเผชิญกับความน่าสะพริงกลัวหวาดสยองสารพัดชนิดมีอยู่เช่นไร ก็คือความรู้สึกของรพินทร์ ไพรวลัย ในยามนี้” (อาถรรพณ์ทรานคร เล่มที่ 4) คำว่า สะพริงกลัวหวาดสยอง ให้ความหมายว่า ความรู้สึกหวนกลัวจนขนลุกขนชัน ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของรพินทร์ที่อยู่ในอารมณ์หวนกลัวจนขนลุกเพราะสบตาเข้ากับลูกนกยักษ์

5.5 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกไม่พอใจ เกลียดชัง โกรธแค้น เช่น คำว่า “เกลียดแค้น พยาบาท” ในประโยค “เชื่อว่า วิญญาณร้ายของไอ้ผีดิบมันตรัย จะจ้องลงเหลืออยู่ ช้ายังเต็มไปด้วยความเกลียดแค้นพยาบาท มันแค้น...ที่เราไปทำลายอำนาจคำสาปของมัน ปลดปล่อยวิญญาณของพันธุ์มวดี” (จิตรางคนางค์ เล่มที่ 1) คำว่า เกลียดแค้น พยาบาท ให้ความหมายว่า ความรู้สึกผูกใจเจ็บ โกรธแค้น อยาก

แก้แค้น ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของวิญญาณของมณเฑียรที่ผูกใจเจ็บ เต็มไปด้วยความแค้น และอยากแก้แค้นผู้ที่ทำลายอำนาจคำสาปของตน

5.6 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกหลงใหล หลงรัก ปลายปลี้ม เช่น คำว่า “ดื่มน้ำคำซาบซึ้ง” ในประโยค “รสเสน่ห์ที่ผ่านมามีในถ้ำเมื่อคำคืนวาน ดื่มน้ำคำซาบซึ้งจิตสุด ชนิดที่เขาไม่เคยได้พบจากผู้หญิงคนใดมาก่อน” (จิตรกรคนางค์ เล่มที่ 3) คำว่า ดื่มน้ำคำซาบซึ้ง ให้ความหมายว่า ความซาบซึ้งใจที่ซึมลึกเข้าไปในใจ ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเชิดชูที่มีความสัมพันธ์กับคริสติน่าแล้วเกิดความรู้สึกปลายปลี้มจับใจซึมลึกเข้าไปถึงจิตใจ ก่อให้เกิดความรักในตัวคริสติน่าอย่างเต็มเปี่ยมหัวใจ

5.7 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกไม่สงบ เช่น คำว่า “โกลาหลอลหม่าน” ในประโยค “ป่าไฟรอบด้าน เต็มไปด้วยศิระมเหสีมาโผล่ประดังเข้ามาทุกเส้นทาง จนแลดูมืดสนิทยิ่งอล ความโกลาหลอลหม่านจิตสุด” (ไอ้เงี้ยว เล่มที่ 1) คำว่า โกลาหลอลหม่าน ให้ความหมายว่า บรรยากาศซุลมุน วุ่นวายที่มีเสียงอื้ออึงดังสนั่น ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของโกลาหลที่บุกเข้ามาจนทำให้บรรยากาศซุลมุนวุ่นวาย มีเสียงดังอื้ออึงไปทั่ว

5.8 การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกไร้ความรู้สึก เช่น คำว่า “เฉยเมย” ในประโยค “ที่เห็นแข็งทื่อ สงบนิ่ง และเฉยเมยเท่า ๆ กับหินภูเขาก้อนหนึ่งอยู่บนนั้น นั่นแหละ มันคือสิ่งที่จอมพราน และผู้ร่วมคณะทุกคน โรแมนติกหน้ากับมันแล้วอย่างโชกโชน โดยไม่สามารถจะกำจัดมันลงได้เลย” (จอมผีดิบ มณเฑียร เล่มที่ 2) คำว่า เฉยเมย ให้ความหมายว่า นิ่งอยู่ไม่แสดงอาการอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ใช้ในการบรรยายให้เห็นภาพของเสื่อคำที่นิ่งอยู่นิ่ง ๆ ไม่แสดงอาการใดออกมา

จากการศึกษาการใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา ได้แก่ การใช้คำบอกสี การใช้คำบอกแสง การใช้คำบอกกลิ่น การใช้คำแสดงอาการและการเคลื่อนไหว และ การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึก พบว่าการใช้คำสร้างจินตภาพในคำโปรยปกหลังนวนิยายเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาภายในเล่ม เนื่องจากคำโปรยปกหลังเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อเรื่องภายในเล่มแต่ละเล่ม ซึ่งการใช้คำสร้างจินตภาพที่สามารถสื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้อย่างชัดเจนนั้น เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความน่าสนใจให้ผู้อ่านรู้สึกอยากอ่านนวนิยายเรื่องนี้และติดตามเนื้อเรื่องไปจนจบอีกด้วย ดังนั้นการใช้คำสร้างจินตภาพจึงมีส่วนส่งเสริมให้เกิดความน่าสนใจแก่นวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาได้เป็นอย่างมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้คำสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

การใช้คำสร้างจินตภาพในนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา มีความหลากหลาย อาทิ การใช้คำบอกสี การใช้คำบอกแสง การใช้คำบอกกลิ่น การใช้คำแสดงอาการและการเคลื่อนไหว รวมถึงการใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก ทั้งนี้เนื่องมาจากนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาเป็นนวนิยายแนวผจญภัย บุกป่าฝ่าดง และ

ต่อผู้ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ดังนั้นสิ่งที่ปรากฏหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดในเรื่องจึงไม่ใช่สิ่งที่บุคคลทั่วไปจะสามารถพบเห็นได้เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ผู้เขียนจึงเลือกใช้คำที่สามารถเปลี่ยนความเป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรมขึ้นในจินตภาพของผู้อ่าน และคำที่เลือกใช้จะต้องเป็นคำที่กระชับ มีใจความชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพและเข้าใจภาพเหตุการณ์หรือบรรยากาศที่เกิดขึ้นในเรื่องได้เป็นอย่างดี

การใช้คำสร้างจินตภาพที่พบมากที่สุด คือ การใช้คำเพื่อแสดงอาการและการเคลื่อนไหว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาเป็นนวนิยายแนวผจญภัยในป่าลึกลับ ซึ่งภายในป่าก็มีอุปสรรคและอันตรายมากมาย เช่น แมงมูมยักษ์ สางเขิน มนุษย์อมตะมันตรัย และอื่น ๆ อีกมากมาย เหล่าคณะเดินทางจึงต้องทำการต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอดในป่าลึกลับนี้ให้ได้ โดยคำแสดงอาการและการเคลื่อนไหวส่วนมากจะเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับการออกแรง การใช้อาวุธ และการเคลื่อนที่เพื่อเข้าโจมตีหรือหลบหลีกศัตรู ทำให้ผู้อ่านเกิดการลุ้นระทึก ตื่นเต้น และเอาใจช่วยไปกับตัวละครว่าจะสามารถฝ่าฟันอุปสรรคและเอาชีวิตรอดได้หรือไม่

การใช้คำสร้างจินตภาพที่พบมากรองลงมา คือ การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึก เนื่องจากนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาเป็นนวนิยายแนวผจญภัย ตัวละครต้องเผชิญกับอุปสรรคอันตรายมากมาย จึงมีการแสดงอารมณ์และความรู้สึกออกมา เช่น เมื่อตัวละครตกต้องเผชิญหน้ากับสัตว์ร้ายอย่างกะทันหัน ตัวละครก็แสดงอารมณ์ตกใจและหวาดกลัวออกมา เป็นต้น การใช้คำเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพในการรับรู้อารมณ์ของตัวละครและรับรู้บรรยากาศในขณะนั้นว่าเป็นสถานการณ์กับชนที่ตัวละครจะต้องตื่นตัวและคิดหาทางเอาตัวรอดจากสถานการณ์นั้นให้ได้เร็วที่สุด นอกจากจากการต่อสู้แล้ว ยังมีฉากที่แสดงออกซึ่งความรักด้วย โดยเมื่อตัวละครที่มีความรักความสัมพันธ์กันมาอยู่ด้วยกัน ก็จะแสดงอารมณ์และความรู้สึกรักกันออกมา แต่เมื่อตัวละครต้องพลัดพรากจากกัน ก็จะแสดงอารมณ์และความรู้สึกเศร้าโศกเสียใจออกมา การที่ผู้เขียนใช้คำแสดงอารมณ์และความรู้สึกในการสร้างจินตภาพดังกล่าว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมไปกับพัฒนาการความสัมพันธ์ของตัวละครนั้น ๆ ด้วย

ส่วนการใช้คำสร้างจินตภาพที่พบน้อยที่สุด คือ การใช้คำบอกกลิ่น เนื่องจากกลิ่นคือสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยจมูก โดยการรับรู้ความแตกต่างของกลิ่นของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจและประสบการณ์ด้านกลิ่นของแต่ละบุคคล เช่น กลิ่นตัวเพศหญิง ผู้อ่านแต่ละคนอาจมีประสบการณ์การรับรู้ด้านกลิ่นตัวเพศหญิงที่แตกต่างกัน บางคนมีภาพว่ากลิ่นตัวเพศหญิงคล้ายกลิ่นดอกไม้ ในขณะที่บางคนมีภาพว่ากลิ่นตัวเพศหญิงเหมือนขนมหวาน ดังนั้นการใช้คำบอกกลิ่นจึงเป็นการใช้คำสร้างจินตภาพที่ก่อให้เกิดภาพในมโนทัศน์ของผู้อ่านได้ยากและอาจไม่ตรงตามที่คุณเขียนต้องการจะสื่อมากที่สุด

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าคำโปรยปกหลังนั้น แม้จะเป็นเนื้อเรื่องโดยสังเขปหรือเป็นเพียงแค่นาฬิกาหนึ่งข้อมือของเนื้อเรื่องภายในเล่ม แต่หากผู้แต่งมีการใช้ถ้อยคำในหลากหลายลักษณะ เช่น การใช้ภาษาสร้างจินตภาพ โดยเลือกใช้คำที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย ให้ภาพที่เด่นชัด ก็จะส่งผลให้ผู้อ่านเกิดภาพบุคคล ภาพเหตุการณ์ และภาพเรื่องราวของนวนิยายเรื่องนั้น ตลอดจนทำให้ผู้อ่านเข้าถึงอารมณ์ของตัวละครได้

ภายในฉากสั้น ๆ ในคำโปรยปกหลังอีกด้วย นอกจากนี้การใช้ภาษาสร้างจินตภาพยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้แต่งที่สามารถเลือกใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้อ่านสามารถสร้างจินตภาพได้อย่างแจ่มชัดตรงตามจินตนาการที่ผู้แต่งต้องการสื่ออีกด้วย ซึ่งผลการศึกษาี้แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการใช้ภาษาสร้างจินตภาพในงานวรรณกรรมได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่พบการศึกษาการใช้ภาษาสร้างจินตภาพในนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา มากนัก จึงควรมีการศึกษาการใช้ภาษาสร้างจินตภาพในเนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา นอกจากนี้ยังควรมีการศึกษาการใช้ภาษาสร้างจินตภาพที่ปรากฏในคำโปรยปกหลังหนังสือนวนิยายประเภทอื่น ๆ เช่น นวนิยายแนวโรแมนติก นวนิยายแนวคอมเมดี้ นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน เป็นต้น เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาสร้างจินตภาพที่กว้างขวางต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กษมา ศิธรานุ. (2553). *วิเคราะห์การใช้ภาษาและเนื้อหาในคำโปรยปกหลังหนังสือวรรณกรรมบันเทิง*.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชลฤทัย ขาวดีเดช. (2540). *ภาษาจินตภาพในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541). *นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์*. สงขลา:

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.

เบญจวรรณ ขุนฤทธิ์. (2546). *วิเคราะห์จินตภาพในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลของกฤษณา อโศกสิน*.

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนไพรมหากาฬ เล่มที่ 2* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนไพรมหากาฬ เล่มที่ 4* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนคงมรณะ เล่มที่ 1* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนคงมรณะ เล่มที่ 3* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนคงมรณะ เล่มที่ 4* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนจอมผีดิบมันตรัย เล่มที่ 2* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนจอมผีดิบมันตรัย เล่มที่ 3* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). *เพชรพระอุมา ตอนจอมผีดิบมันตรัย เล่มที่ 4* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนอาถรรพ์นิทรานคร เล่มที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนอาถรรพ์นิทรานคร เล่มที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนอาถรรพ์นิทรานคร เล่มที่ 4 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนป่าโลกล้านปี เล่มที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนป่าโลกล้านปี เล่มที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนป่าโลกล้านปี เล่มที่ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนเงชาจอมจักรา เล่มที่ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้าน
วรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนเงชาจอมจักรา เล่มที่ 4 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้าน
วรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนจอมพราน เล่มที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนจอมพราน เล่มที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนไอ้จาดำ เล่มที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนไอ้จาดำ เล่มที่ 4 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนจิตรางคนางค์ เล่มที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนจิตรางคนางค์ เล่มที่ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนนาคเทวี เล่มที่ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนแต่ปางบรรพ์ เล่มที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

พนมเทียน. (2548). เพชรพระอุมา ตอนมงกุฎไพร เล่มที่ 4 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.

รัชดา เสพมงคลเลิศ. (2539). จินตภาพในนิทานประโลมโลกท้องถิ่นภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วรรณพร พงษ์เพ็ง. (2547). ภาษาจินตภาพในเรื่องไกลบ้าน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2539). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส
โปรดักส์.

สุวัฒนา วรรณรังษี. (2540). ภาษาในวรรณกรรมของสุวรรณีย์ สุคนธา : ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด
กับจินตภาพ. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.